

Oponentský posudek

Oponovaná diplomová práce: Jan MAŠÁT. *Josef Müller naděje reformního katolicismu*.
Univerzita Karlova v Praze – Husitská teologická fakulta: Praha 2010. 71 s.

Oponent: Mgr. Pavel Kolář, ThD.

Předložená diplomová práce kolegy mgr. Jana Mašáta je věnována osobě německého katolického modernisty Josefa Müllera a celkovému historickému kontextu jeho působení v reformním katolickém hnutí na přelomu 19. a 20. století. Josefu Müllerovi nebyla doposud věnována v české odborné literatuře náležitá pozornost. Práce kolegy Mašáta je tak **původním příspěvkem** k dlouhodobému úsilí Husitské teologické fakulty o prezentaci a výklad fenoménu katolického modernismu.

Práce je rozdělena do pěti kapitol, zarámovaných Úvodem (s. 7-9) a Závěrem (s. 68). Druhá (s. 10-29) a třetí (s. 30-33) kapitola jsou věnovány stručnému náčrtu historických předpokladů vzniku a utváření katolického modernismu (zejména v Bismarckově Německu). Ve čtvrté kapitole (34-55) se autor stručně věnuje životopisné skice Josefa Müllera, jeho literárnímu a polemickému působení (časopis a spolek *Renaissance*) i jeho neblahému příklonu k nacistické ideologii. Müllerův život je líčen v kontextu vzniku a utváření německého katolického reformního hnutí (*Přátelé 20. století* apod.), jimž je určena pátá kapitola (s. 56-63). Kapitola šestá je stručným výběrovým přehledem reformních časopisů a periodik. Práce též zahrnuje Obsah a Bibliografii, rozčleněnou na monografie, sborníky a články.

Celková povaha předložené práce mne vede k tomu, abych přešel ke kritickým poznámkám a připomínkám. Důležité připomínky k textu a otázky nad ním pro přehlednost vyznačuji podtržením:

Poměrně obecné a místy heslovité načrtnutí historického kontextu (2. a 3. kapitola) má své oprávnění s ohledem na rozsah a cíl práce. Autor se však musí vyhnout nebezpečí karikování prezentovaného období. Kolega Mašát založil celek obou kapitol v zásadě na 3 (sekundárních) pramenech: T. LANE, *Dějiny křesťanského myšlení* (spíše slovníkový formát); K. SCHATZ, *Dějiny papežského primátu*; H. Müller, *Dějiny Německa*; přičemž část 2. kapitoly o modernismu je zcela bez bibliografického údaje. Takové zpracování tématu „historického kontextu“ (jak si je autor sám vytkl v Úvodu) neodpovídá dostatečně nárokům kladeným na diplomovou práci, pokud autor ve své obhajobě nezdůvodní, proč právě tyto 3 prameny považuje za dostatečně reprezentativní?

Mnohá úskalí před čtenáře klade i kapitola 4. o životě a působení Josefa Müllera. Předně, s ohledem na autorovy poznámky (s. 8 a 37), že „pramenných materiálů byl dostatek. Mohl jsem díky němu zpracovat velkou část práce na základě primární literatury“ a „Celkově vydal na 24 samostatných prací“, je pro mne zarážející, že předložená práce v bibliografii uvádí pouze 5 údajů vztahujících se k primární literární tvorbě Josefa Müllera (tři z nich odkazují k monografiím). Proč se autor rozhodl při své práci potlačit užití primárních pramenů a dal přednost sekundárním pramenům (zejména O. WEISS, *Der Modernismus in Deutschland*)? Ačkoli autor rovněž odkazuje k hojnému korespondenčnímu pramennému materiálu, jeho

bibliografická identifikace buď zcela chybí, nebo je nedostatečná (tj. čtenář pramen nemůže na základě odkazu bez dalšího najít) – srov. např. pozn. 55, 68, 70 a další.

Absence systematické práce s primárními prameny je pro mne nejzřetelněji patrná na podkapitole „4.5. Müllerova ctižádostivost“, která neobsahuje jediný bibliografický údaj (natož pak primární pramen), a přesto poměrně podrobně líčí charakter Josefa Müllera! Jak to může autor vysvětlit? Odpověď na tuto otázku je důležitá, neboť je to právě Müllerův charakter, který stojí v centru pozornosti autora v Úvodu i Závěru práce.

Kaleidoskopický charakter úvodních částí práce autor přenáší i na část věnovanou Müllerovu životu a formování reformního katolického proudu (5. kapitola). **Autor nám tak brání vlastně porozumět jasně a přehledně Müllerově osobě a obsahu jeho reformních myšlenek v kontextu reformních postojů a názorů jeho oponentů a souputníků** (např. Schell, Kraus apod.). Tak např. zůstává zcela „ve vzduchu“ jeho příklon k nacistické ideologii. Nebo jej lze vyložit pouze jako další plod „chorobné touhy po uznání a slávě“? (s. 55). Ztráta či absence jasného výkladového postupu i syntetického pohledu na zvolené téma se výrazně projevila v Závěru. Ačkoli je přítomen formálně, věcně zcela chybí. Je jen letmou deskripcí toho, o čem autor na předešlých stránkách psal, a více méně opakuje teze z Úvodu.

Do svého posudku jsem zahrnul pouze důležité kritické poznámky s ohledem na požadavky kladené na diplomovou práci. Předloženou práci navrhuji ohodnotit známkou „**dobře**“ **pouze tehdy**, jestliže při obhajobě práce její autor učiní následující:

1. Kompetentně se vyjádří ke kritickým poznámkám a otázkám vzneseným v posudku;
2. Náležitě doplní na zvláštním papíře chybějící a neúplné bibliografické údaje v poznámkách i bibliografii (např. korespondence a názvy citovaných časopisů);
3. Doplní seznam v práci užitých zkratk (zejména časopisů), který zcela chybí;
4. Předloží nový „Závěr“ své práce tak, aby jej zřetelně odlišil (obsahově) od Úvodu a přehledně shrnul to, proč patří Müller k předním postavám dějin katolického reformního hnutí (modernismu) a jaké je v něm jeho místo.

Pokud tak neučiní pro komisi uspokojivým způsobem, navrhuji bohužel práci vrátit k dopracování.

V Praze dne 23.8.2010

Pavel Kolář